

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Urbanística 3	Código	630G02029	
Titulación	Grao en Estudos de Arquitectura			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo			
Coordinación	Creus Andrade, Juan Jose	Correo electrónico	juan.creus@udc.es	
Profesorado	Beltran Pedreira, Jose Ricardo Conde Garcia, Jesus Creus Andrade, Juan Jose Liebe , Juan	Correo electrónico	ricardo.beltran@udc.es jesus.conde@udc.es juan.creus@udc.es jan.liebe@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>O curso plantéase como unha introducción ao proxecto urbano de espacio libre-público, mediante a achega ao medio ambiente e á sostibilidade como referencias clave para o seu deseño, a importancia do trazado dos servizos urbanísticos, o coñecemento das condicións normativas, de accesibilidade e mobilidade, así como unha aproximación á súa construción. A asignatura estrutúrase en dúas partes: teoría e práctica, estreitamente relacionadas e que se desenrolan en paralelo ao longo do curso. A avaliación do alumno dependerá, ademais da súa participación na materia específica, na que se estima unha asistencia mínima obligatoria dun 80%, da participación e entregas realizadas no conxunto do Taller 6, a onde se vincula a parte práctica principal da asignatura.</p>			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A34	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos básicos e de execución, esbozos e anteprojectos. (T)
A35	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos urbanos. (T)
A37	Capacidade para elaborar programas funcionais de edificios e espazos urbanos. (T)
A39	Aptitude para suprimir barreiras arquitectónicas. (T)
A41	Aptitude para resolver o acondicionamento ambiental pasivo, incluíndo o illamento térmico e acústico, o control climático, o rendemento enerxético e a iluminación natural. (T)
A42	Aptitude para catalogar o patrimonio edificado e urbano e planificar a súa protección. (T)
A45	Capacidade para deseñar e executar trazados urbanos e proxectos de urbanización, xardinería e paisaxe. (T)
A46	Capacidade para aplicar normas e ordenanzas urbanísticas.
A51	Coñecemento axeitado dos métodos de estudo das necesidades sociais, a calidade de vida, a habitabilidade e os programas básicos de vivenda.
A52	Coñecemento axeitado da ecoloxía, a sostibilidade e os principios de conservación de recursos enerxéticos e medioambientais.
A53	Coñecemento axeitado das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas da cultura occidental, así como dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A55	Coñecemento axeitado da relación entre os patróns culturais e as responsabilidades sociais do arquitecto.
A56	Coñecemento axeitado das bases da arquitectura vernácula.
A58	Coñecemento axeitado dos fundamentos metodolóxicos do planeamento urbano e a ordenación territorial e metropolitana.
A59	Coñecemento dos mecanismos de redacción e xestión dos planos urbanísticos a calquera escala.
A63	Elaboración, presentación e defensa ante un Tribunal Universitario dun traballo académico orixinal realizado individualmente relacionado con calquera das disciplinas cursadas.
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dun xeito profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo

B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado
B5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Coñecer a historia e as teorías da arquitectura, así coma as artes, tecnoloxías e ciencias humanas relacionadas con esta
B8	Coñecer o urbanismo e as técnicas aplicadas no proceso de planificación
B11	Coñecer as industrias, organizacións, normativas e procedementos para plasmar os proxectos en edificios e para integrar os planos na planificación
B12	Comprender as relacións entre as persoas e os edificios e entre estes e o seu entorno, así como a necesidade de relacionar os edificios e os espazos situados entre eles en función das necesidades e da escala humana
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultura da sociedade

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
O estudante debe coñecer as prestacións que se demandan no proxecto e construción do espazo público, recoñecendo as categorías nas que se pode clasificar. Debe saber facer as análises necesarias da problemática que plantexa, elaborando un catálogo dos tipos de espazos recoñecidos, en especial os relacionados cos conceptos xerais de rúa, praza e xogo.	A34	B2	C1
	A35	B3	C3
	A37	B4	C4
	A39	B5	C5
	A41	B6	C6
	A42	B8	C7
	A45	B11	C8
	A51	B12	
	A52		
	A53		
	A55		
O estudante debe de saber da normativa aplicable no proxecto de espazo público, coñecendo as súas prestacións como garante dunhas axeitadas condicións de accesibilidade e de servizo. Debe saber atopar a solución axeitada e demostrar que o seu proxecto cumpre con estas condicións.	A34	B2	C1
	A35	B3	C3
	A37	B4	C4
	A39	B5	C5
	A45	B6	C6
	A46	B8	C7
	A52	B11	C8
	A53	B12	
	A58		
	A59		
A63			

O estudante debe coñecer as condicións ambientais que afectan ao proxecto de espazo público, entendendo a relación entre vexetación e arquitectura como parte importante do seu valor e cualidade. Debe saber dar solucións axeitadas e cuantificar o valor ambiental do seu proxecto.	A34	B2	C1
	A35	B3	C3
	A39	B4	C4
	A42	B5	C5
	A45	B6	C6
	A51	B8	C7
	A52	B11	C8
	A53	B12	
	A55		
	A58		
	A59		
A63			
O estudante debe alcanzar a competencia para dirixir e integrarse nun equipo multidisciplinar capaz de elaborar proxectos de espazo público, en escalas que irán, dende a estratexia de ordenación ata o proxecto de urbanización, incluíndo o detalle da súa construción e o entendemento dos elementos de servizo.	A34	B2	C1
	A35	B3	C3
	A37	B4	C4
	A39	B5	C5
	A42	B8	C6
	A45	B11	C7
	A46	B12	C8
	A52		
	A53		
	A55		
	A58		
A59			
A63			

Contidos	
Temas	Subtemas
MÓDULO I: PROXECTO E CONSTRUCIÓN DO ESPAZO URBANO	I.I. ESPAZO PÚBLICO (RED) E TECIDO I.II. CATEGORÍAS I.III. RÚA I.IV. PRAZA E XOGO
MÓDULO II: CONDICIÓN DE ACCESIBILIDADE E SERVIZO. NORMATIVA APLICABLE	II.I. ACCESIBILIDADE E MEDIO FÍSICO II.II. TRAZADO DE VÍAS URBÁNS II.III. APARCAMENTO II.IV. PEATÓN E BICI II.V. SERVIZOS URBÁNS
MÓDULO III: MEDIOAMBIENTE E ESPAZO LIBRE-PÚBLICO	III.I. CONDICIÓN AMBIENTAIS III.II. PLANTA E ARQUITECTURA III.III. ESPAZO VERDE III.IV. BORDE URBANO

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais

Obradoiro	A34 A35 A37 A39 A41 A42 A45 A46 A51 A52 A53 A55 A56 A58 A59 A63 B2 B4 B3 B5 B6 B8 B11 B12 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	30	60	90
Saídas de campo	A34 A35 A42 A46 A51 A52 A53 A55 A56 A58 A59 B2 B3 B4 B5 B12 C4 C7	3	3	6
Discusión dirixida	A34 A35 A37 A45 A46 A52 A53 A55 A56 A58 A59 A63 B2 B3 B4 B5 B12 C1 C4 C6 C7	2	0	2
Actividades iniciais	A34 A37 A42 A46 A51 A52 A53 A55 A56 A59 B3 B4 B5 B12 C4 C7	1	0	1
Proba obxectiva	A34 A35 A37 A39 A41 A45 A46 A51 A52 A53 A55 A58 A59 B2 B5 B6 B8 B11 C1 C3 C7 C8	1	0	1
Traballos tutelados	A34 A35 A37 A39 A41 A42 A45 A46 A51 A52 A53 A55 A58 A59 A63 B2 B3 B4 B5 B12 C1 C4 C5 C6 C8	7	0	7
Proba de resposta múltiple	A34 A35 A37 A39 A41 A45 A46 A51 A52 A53 A55 A56 A58 A59 B2 B4 B5 B6 B8 C6	1	0	1
Análise de fontes documentais	A35 A37 A39 A42 A46 A51 A52 A53 A55 A56 A58 A59 B3 B4 B12 C1 C4 C5 C6 C7 C8	5	0	5
Esquemas	A34 A35 A37 A45 A59 A63 B2 B3 B4 B12 C1 C4 C6 C8	2	0	2
Portafolios do alumno	A34 A35 A37 A63 B2 B3 B4 C6 C8	3	0	3

Prácticas a través de TIC	A34 A35 A37 A39 A41 A45 A46 A51 A52 A53 A55 A56 A58 A59 B2 B3 B5 B6 B8 B11 C8 C3	5	0	5
Lecturas	A34 A35 A37 A39 A41 A45 A46 A51 A52 A53 A55 A58 A59 B3 B4 B6 B8 B11 B12 C6 C8	12	0	12
Sesión maxistral	A34 A35 A37 A39 A41 A45 A46 A52 A53 A55 A56 A58 A59 B2 B3 B4 B6 B8 B11 B12 C4 C5 C6 C7 C8	13	0	13
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	traballo de análise, planificación territorial e deseño urbano. Desenrólase vinculado ao Taller 5, onde se definen os contidos da práctica, obxectivos, documentación e entregas.
Saídas de campo	considérase fundamental o coñecemento do territorio obxecto do análise, polo que a visita ao lugar elixido para o traballo é fundamental.
Discusión dirixida	os resultados do obradoiro serán obxecto de discusións dirixidas ao longo do curso.
Actividades iniciais	presentación das actividades a realizar no curso e inicio da busca a partir da descrición de fontes documentais básicas
Proba obxectiva	proba utilizada para avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc, aplicable tanto para a avaliación diagnóstica, formativa ou aditiva e pode conter tanto preguntas escritas de resposta múltiple, escritas de resposta curta, longa e de xeito gráfico.
Traballos tutelados	traballos de busca de información, análise ou resumo en paralelo co traballo do obradoiro.
Proba de resposta múltiple	proba obxectiva que consiste en preguntas directas con varias opcións de resposta das que unha de ellas é válida.
Análise de fontes documentais	técnica metodolóxica na que se utilizan documentos audiovisuais e bibliográficos relevantes para a temática da materia e que forman parte non só da aproximación á solución dos traballos a resolver senón contido relevante dos mesmos.
Esquemas	consiste na elaboración de síntesis dos principais contidos dos traballos, sendo un recurso óptimo que falicita a comprensión da realidade e a explicación das propostas.
Portafolios do alumno	documentos de resumo gráfico e escrito que explican partes concretas dalgún traballo específico realizado como as maquetas que se realizan no curso ou a posta en orde da información urbanística.
Prácticas a través de TIC	control do traballo individual das prácticas do obradoiro mediante TIC.
Lecturas	ao longo do curso indícanse unha serie de lecturas de apoio que son de grande utilidade para facilitar o entendemento e asimilación dos coñecementos teóricos así como para establecer pautas e abrir posibilidades que orienten o traballo no obradoiro.
Sesión maxistral	os distintos temas relevantes para o desenvolvemento do obradoiro serán obxecto de sesións maxistras.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Lecturas Obradoiro Saídas de campo Discusión dirixida Traballos tutelados	
---	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A34 A35 A37 A39 A41 A42 A45 A46 A51 A52 A53 A55 A56 A58 A59 A63 B2 B4 B3 B5 B6 B8 B11 B12 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	O traballo final valorarase nas súas vertentes analítica, planificadora e de deseño. O traballo práctico estará relacionado coa práctica do Taller 5, de tal maneira que, tanto o texto como as entregas formarán parte dos contidos do mesmo. As entregas serán únicas e para a avaliación do alumno será imprescindible ter participado e entregado de forma completa o traballo do taller. O non cumprimento deste requisito, consensuado e ratificado na Xunta de Evaluación do Taller, suporá a calificación de Non Presentado.	50
Proba obxectiva	A34 A35 A37 A39 A41 A45 A46 A51 A52 A53 A55 A58 A59 B2 B5 B6 B8 B11 C1 C3 C7 C8	Os coñecementos instrumentais contidos no temario de docencia expositiva, teóricos e prácticos, do curso serán avaliados mediante unha proba obxectiva que pode conter tanto preguntas escritas de resposta múltiple, escritas de resposta curta, longa e de xeito gráfico.	50

Observacións avaliación
<p>Trátase dunha Avaliación Continua, controlada mediante a asistencia a clase completada coa realización de probas teórico-prácticas que permiten comprobar que o estudante asimilou os contidos conceptuais e procedimentais propios da asignatura. A avaliación do alumno dependerá, ademais da súa participación na materia específica, na que se estima unha asistencia mínima obligatoria dun 80%, da participación e entregas realizadas no conxunto de Taller 6, a onde se vincula a parte práctica principal da asignatura. Tanto a non realización das probas propostas como o incumprimento de asistencia ou de entregas suporá un Non Presentado como calificación da convocatoria. En calquera caso, a calificación final da asignatura será valorada coa media que resulta das calificacións tanto das probas escritas e examen como as probas teórico prácticas. O coñecemento do alumno deberá estar sempre en calquera de elas por riba do 50%. A avaliación do estudante nas convocatorias extraordinarias levarase a cabo mediante a realización dun único exame, se ben aqueles alumnos que non teñan superado a parte correspondente ás probas teórico-prácticas, deberán tamén acreditar a corrección e realización das mesmas. A avaliación do estudante en sucesivas matrículas realizarase polo mesmo procedemento arriba descrito. A docencia a alumnos de programas de mobilidade adaptarase a condicións pedagóxicas e de traballos tutelados especiais, así como as probas e exames de avaliación.</p>

Fontes de información	
Bibliografía básica	Y. Ashihara El Diseño de Espacios Exteriores Libro J. Martínez Sarandeses Espacios Públicos Urbanos Libro J. Gehl La Humanización del Espacio Urbano Libro Fernando Terán Calles y algo más que Calles Libro Carlos Martínez Caro y Juan Luís de Las Rivas Arquitectura Urbana Libro Gordon Cullen El Paisaje Urbano Libro Aldo Rossi La Arquitectura de la Ciudad Libro M. Herce y J. Miró El soporte infraestructural de la ciudad Libro C. Norberg-Schulz Intenciones en arquitectura Libro F. Manchón y J. Santamera Recomendaciones para el proyecto y diseño del viario urbano Libro Manuel Solá Morales Espacios públicos y espacios colectivos Capítulo de revista CSCAEGuía para la redacción de Proyectos de Urbanización Libro I. McHarg Proyectar con la naturaleza Libro M. Hough Naturaleza y Ciudad Capítulo de libro
Bibliografía complementaria	A. Falcón Espacios Verdes para una Ciudad Sostenible Libro AAVV La Calle. Diseño para peatones y ciclistas Libro D. Boeminhous Pavimentos y límites urbanos Libro Dieter Printz Planificación y Configuración Urbana Libro Robert Venturi y AAVV Aprendiendo de las Vegas Libro C. Juel-Christiansen Monumento y Nicho Libro AAVV + t Revista AAVV Paisea Revista Gilles Clément El jardín en movimiento Libro Antoni Falcón Espacios verdes para una ciudad sostenible. Libro

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Proxectos 1/630G01001
Proxectos 2/630G01006
Proxectos 3/630G01011
Proxectos 4/630G01016
Urbanística 1/630G01018
Proxectos 5/630G01021
Urbanística 2/630G01024

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proxectos 6/630G01026

Materias que continúan o temario

Proxectos 6/630G01026
Urbanística 4/630G01032
Urbanística 5/630G01042

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías